

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІГІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КОЛЕДЖ ТРАНСПОРТУ ТА КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Ректор університету
_____ С.М. Шкарлет
«__» _____ 2016р.

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор коледжу
_____ В. М. Радченко
«__» _____ 2016р.

ПРОГРАМА ВСТУПНИХ ВИПРОБУВАНЬ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ
для вступників, які вступають на основі базової загальної середньої освіти
для здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста за
спеціальностями:

- 051 “Економіка”**
- 123 “Комп’ютерна інженерія”**
- 122 “Комп’ютерні науки та інформаційні технології”**
- 141 “Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка”**
- 274 “Автомобільний транспорт”**
- 275 “Транспортні технології (автомобільний транспорт)”**

Програма вступних випробувань з української мови для вступників, які вступають на основі базової загальної середньої освіти для здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста за спеціальностями:

051 “Економіка”

123 “Комп’ютерна інженерія”

122 “Комп’ютерні науки та інформаційні технології”

141 “Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка”

274 “Автомобільний транспорт”

275 “Транспортні технології (автомобільний транспорт)”.

Розробник програми:

Харченко С.А. – викладач-методист, спеціаліст вищої категорії

Програму схвалено на засіданні циклової комісії мови та літератури

Протокол “ _____ ” _____ 2016 року, № _____

Голова циклової комісії _____ В.В. Ющенко

Передмова

Програму вступного випробування з української мови складено для осіб, які вступають до Коледжу транспорту та комп'ютерних технологій Чернігівського національного технологічного університету на основі базової загальної середньої освіти для здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста

Матеріал програми розподілено за такими розділами: «Фонетика і орфографія», «Морфологія», «Синтаксис і пунктуація».

розділ містить критерії оцінювання навчальних досягнень вступників з математики .

У четвертому розділі описані форма, структура, зміст екзамену та критерії оцінювання екзаменаційних робіт.

Вступники повинні знати: основні правила вживання звуків у різних позиціях слів, чергування голосних і приголосних звуків, зміни в групах приголосних, правила вживання великої літери, м'якого знака і апострофа, написання частин мови, складних слів; правила утворення і написання граматичних форм різних частин мови; види речень, способи ускладнення речень, типи зв'язків у реченнях, вживання сполучників і розділових знаків у різних видах речень тощо.

Вступники повинні вміти: грамотно писати слова з різними орфограмами, зіставляти звучання і написання слів, передавати на письмі звуки і звукосполучення, записувати складні, складноскорочені слова і аббревіатури, власні назви, робити перенос слів; правильно вживати відмінкові закінчення, а також закінчення різних форм дієслова, грамотно писати прислівники і займенники; визначати головні і другорядні члени речення, однорідні члени речення і узагальнюючі слова при них, зв'язки сурядності і підрядності, вставні і вставлені конструкції, уточнюючі члени речення, пряму і непряму мову, відповідно до цього правильно вживати розділові знаки.

На екзамені з української мови вступник до вищого навчального закладу I рівня акредитації повинен показати:

- уміння правильно писати слова на вивчені орфограми та словникові слова, визначені для запам'ятання;
- ставити розділові знаки відповідно до опрацьованих правил пунктуації; належним чином оформляти роботу.

I Фонетика і орфографія

1.1 Велика літера у власних назвах

Написання імен, по батькові, прізвищ, псевдонімів, прізвиськ. Складні прізвища, псевдоніми та імена, що пишуться через дефіс. Написання власних назв іншомовного походження. Написання індивідуальних назв: міфологічних істот і божеств, дійових осіб у літературних творах. Назви найвищих державних та міжнародних посад, міністерств, управлінь, установ і організацій. Агрономічні, астрономічні, історичні, літературні, географічні й топографічні назви.

1.2 Вживання м'якого знака. Вживання апострофа

Уживання м'якого знака після м'яких д, з, с, дз, ц, л, н у кінці слова та складу, після м'яких приголосних у середині складу перед о. У суфіксах іменників, прикметників та прислівників (- зький, - ський, - цький; - зькість, - ськість, - цькість; - зько, - сько, - цько; - зькому, - ському, - цькому; - зьки, - ськи, - цьки). Суфікси - еньк-, - оньк -, - есеньк -, - ісіньк -, - ісіньк -. Ъ у родовому відмінку множини іменників жіночого роду м'якої групи і відмінків середнього роду на – нн (я), - ц (е) II відміни, у дієслівних формах дійсного та наказового способу.

Уживання апострофа на позначення роздільної вимови після твердих приголосних перед я, ю, є, ї (у корені та після префіксів). Апостроф у словах іншомовного походження.

1.3 Ненаголошені голосні [e], [и], [o]

Написання Е, И, О у ненаголошених складах за умови добору перевірного слова із наголосом на Е, И, О. А замість О перед складами з постійно наголошеним а (я). О у суфіксах. Правопис Е у суфіксах і повноголоссях. И чи І у групах звуків (- ри -, - ли -; - рі -, - лі -).

1.4 Чергування приголосних при словозміні й словотворенні

Зміни приголосних у непрямих відмінках іменників, а також при утворенні нових слів. Групи чергувань г – з - ж, к-ц-ч, х-с-ш. Зміни приголосних при пом'якшенні. Основні позиції чергувань

1.5 Спрощення в групах приголосних. Подвоєння, подовження приголосних

Випадні Д і Т у групах – ждн -, - здн -, - стн -, - стл -. Випадний К у групах – зкн -, - скн - при творенні дієслів із суфіксом – ну -. Випадний Л у групі приголосних - слн -.

Збіг приголосних. Подвоєння Н перед суфіксом - ість. Буквосполучення – нн - у прикметникових суфіксах. Подовження приголосних д, т, з, с, л, н, ж, ш, ц, ч перед Я, Ю, Є, І.

1.6 Написання префіксів роз -, без -, через -, з- (зі -)

Перехід з- у С- перед глухими приголосними, з- у ЗІ- з метою уникнення збігу приголосних. З у префіксах роз -, без -, через - (порівняння з російською мовою).

1.7 Правила переносу слів

Сполучення ДЖ, ДЗ при переносі. Апостроф і м'який знак при переносі. Склади з однієї літери. Переніс складних слів, аббревіатур, прізвищ з ініціалами, умовних скорочень. Розділові знаки при переносі.

1.8 Правопис слів іншомовного походження

Передача голосних і приголосних звуків у словах іншомовного походження. Подвоєні й не подвоєні приголосні. Групи приголосних з голосними. Вживання апострофа і м'якого знака в словах іншомовного походження. Дифтонги і кінцеві групи приголосних. Відмінювання слів іншомовного походження.

1.9 Написання складних і складноскорочених слів

Загальні правила правопису складних слів. Сполучні голосні. Написання разом, окремо або через дефіс складних іменників, прикметників, числівників та

займенників, прислівників. Прикладка. Складні прийменники, сполучники, частки. Правопис складноскорочених слів.

II Морфологія

Частини мови

2.1 Написання іменників. Пояснення до форм родового відмінка однини іменників чоловічого роду II відміни

Відмінювання іменників в однині та множині з урахуванням групи і відміни. Невідмінювані іменники. Закінчення - а (- я) або - у (- ю) в родовому відмінку однини іменників II відміни.

2.2 Відмінювання імен по батькові. Відмінювання прізвищ

Особливості відмінювання імен по батькові. Відмінювання чоловічих та жіночих прізвищ. Особливості відмінювання прізвищ на - ко, а також прізвищ іменникового походження.

2.3 Написання прізвищ і географічних назв

Труднощі перекладу прізвищ і географічних назв. Правопис голосних у корені (А чи О, Е чи Є, И чи І).

2.4 Написання прикметників

Тверда і м'яка група прикметників. Особливості відмінювання прикметників. Ступені порівняння: проста і складена форма. Зміна основи деяких прикметників. Прикметники, що не утворюють ступенів порівняння.

2.5 Написання числівників

Числівник як частина мови. Кількісні, порядкові, дробові числівники. Прості, складні і складені числівники.

2.6 Зв'язок числівників з іменниками, правопис

Узгодження і керування у сполученнях числівників з іменниками. Особливості відмінювання числівників. Написання цифр словами у словосполученнях і реченнях.

2.7 Написання займенників

Особові, присвійні, вказівні, питальні, означальні займенники. Зворотний займенник себе. Особливості відмінювання. Правопис складних (неозначених і заперечних) займенників.

2.8 Прислівник. Розряди, творення і правопис

Прислівник як частина мови. Розряди прислівників за значенням. Творення прислівників від інших частин мови. Утворення ступенів порівняння. Правопис складних прислівників. Правопис прислівників із префіксом ПО -.

2.9 Прийменник. Сполучник. Частка. Вигук

Поняття про службові частини мови. Вираження прийменниками різноманітних відношень відмінкових форм з дієсловами та іншими словами в реченні. Походження прийменників. Прості, складні і складені прийменники. Вживання прийменників з формами непрямих відмінків. Прості, складні і складені сполучники. Сполучники сурядності: еднальні, протиставні і розділові. Сполучники підрядності: часові, причинові, цільові, умовні, допустові, наслідку, порівняльні. Групи часток за значенням. Словотворчі і формотворчі частки. Творення вигуків. Розряди вигуків за значенням.

III Синтаксис і пунктуація

3.1 Речення з однорідними членами.

Поняття про ускладнене речення. Однорідні члени речення. Сполучники і розділові знаки при однорідних членах речення. Узагальнюючі слова при однорідних членах речення.

3.2 Речення з відокремленими членами

Поняття і умови відокремлення другорядних членів речення. Відокремлені та невідокремлені означення. Відокремлені прикладки. Уточнюючі члени речення.

3.3 Звертання. Вставні слова, сполучення слів, речення

Способи вираження і виділення звертання. Значення вставних слів, сполучень слів і речень, вживання розділових знаків.

3.4 Складне речення

Поняття про складне речення. Типи складних речень.

3.5 Складносурядні речення

Структура складносурядних речень. Відношення між частинами складносурядних речень (єднальні, протиставні, зіставні, розділові, приєднувальні). Вживані сполучники. Вживання розділових знаків.

3.6 Складнопідрядні речення

Поняття про складнопідрядне речення. Види підрядних речень (місця, часу, причини, наслідкові, мети, порівняльні, умовні, допустові, супровідні). Вживання сполучників і розділових знаків.

3.7 Складнопідрядні речення з кількома підрядними

Види зв'язків частин у складнопідрядному реченні з кількома підрядними. Уживання розділових знаків.

3.8 Безсполучникові складні речення. Розділові знаки в них

Безсполучникові складні речення з однотипними частинами (одночасність перелічуваних явищ, часова послідовність дій чи явищ, значення зіставлення або протиставлення - складносурядні. Безсполучникові складні речення з різнотипними частинами (з'ясувальні-об'єктивні відношення, причинові - наслідкові та умовно-наслідкові відношення, значення допустовості, пояснювальні відношення) - складнопідрядні.

3.9 Складні речення з різними видами зв'язку

Поєднання різних видів зв'язку у складному реченні. Вживання розділових знаків.

3.10 Пряма й непряма мова

Уживання розділових знаків при прямій мові. Передача чужої мови у вигляді підрядного речення - непряма мова. Цитата.

IV Форма, структура та зміст екзамену

Основною формою перевірки орфографічної та пунктуаційної грамотності є текстовий диктант.

Тривалість екзамену з української мови 1 година (60 хвилин).

Перевірці підлягають: уміння правильно писати слова на вивчені орфографічні правила та слова, визначені для запам'ятовування; ставити розділові

знаки відповідно до опрацьованих правил пунктуації; належним чином оформляти роботу. Перевірка здійснюється фронтально за традиційною методикою.

Для вступних екзаменів рекомендується використовувати зв'язні тексти, що відповідають нормам сучасної української мови, зрозумілі і доступні учням за змістом. Такий диктант має включати основні орфограми та пунктограми з курсу української мови. Обсяг диктанту – 165-190 слів.

Диктант оцінюється однією оцінкою на основі таких критеріїв:

- орфографічні та пунктуаційні помилки оцінюються однаково;
- помилка в слові, яке повторюється в диктанті кілька разів, вважається однією помилкою; помилки на те саме правило, але в різних словах вважаються різними помилками;
- розрізняють грубі і негрубі помилки, тобто такі, які не мають істотного значення для характеристики грамотності.

При підрахуванні помилок дві негрубі вважають за одну грубу.

До негрубих відносять такі помилки:

- у винятках усіх правил;
- у написанні великої букви в складних власних найменуваннях;
- у випадках написання разом і окремо префіксів у прислівниках, утворених від іменників із прийменниками;
- у випадках, коли замість одного знаку поставлений інший;
- у випадках, що вимагають розрізнення **не** і **ні** (у сполученнях: *не хто інший, як...; не що інше, як...; ніхто інший не...; ніщо інше не...*);
- у пропуску одного зі сполучуваних розділових знаків або в порушенні їх послідовності;
- у заміні українських букв російськими.

За наявності в диктанті більше п'яти поправок оцінка знижується на бал.

Нормативи оцінювання диктанту наведено в таблиці.

Бали	Кількість помилок
1	17-18
2	15-16
3	13-14
4	11-12
5	9-10
6	7-8
7	5-6
8	3-4
9	1+1 (негруба)-2
10	1
11	1(негруба)
12	-

Диктант оцінюється за 12-бальною шкалою.

Вступники, які набрали менше 4 балів, до подальших екзаменів та участі конкурсі не допускаються як такі, що не склали екзамену.

Література

1. Авраменко О.М. Українська мова: Збірник диктантів.- Грамота, 2012.
2. Авраменко О.М. Українська мова та література: Довідник. Завдання в тестовій формі. ч. I 5-11кл. - Грамота , 2011.
3. Авраменко О.М. Українська мова та література: Довідник. Завдання в тестовій формі. ч. II 5-11кл. - Грамота , 2011.
4. Бурячок А.А. Орфографічний словник учня: Навчальна книга: Богдан, 2010.
5. Дияк О.В., Прудка В.М. Українська мова: Довідник для абітурієнтів та школярів. - Літера ЛТД, 2010.
6. Козачук Г.О. Українська мова - для абітурієнтів. - К., 1995.
7. Коротич К.В. Грамотій. Зошит для успішного набуття орфографічних та пунктуаційних навичок: Ранок, 2011.
8. Мілянєвський Е. Шкільний довідник з української мови: Астон, 2010.
9. Омельчук О.А. Практикум з правопису з української мови: Грамота, 2009.
10. Співак В.Л., Якименко О.О. Сучасний український правопис. Схеми і таблиці: Весна, 2012.
11. Тележкіна О.О. Довідник з української мови. 5-11 класи: Ранок, 2010.
12. Ющук І.П. Українська мова. Практикум з правопису української мови. К.: Освіта, 2007.